

Dokument nr. 8:87

(2006-2007)

Representantlovforslag fra stortingsrepresentantene Elisabeth Aspaker, André Oktay Dahl, Martin Engeset og Bent Høie

Representantlovforslag fra stortingsrepresentantene Elisabeth Aspaker, André Oktay Dahl, Martin Engeset og Bent Høie om lov om endring i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) (adgang til å informere NAV (Arbeids- og velferdsetaten) ved mistanke om trygdemisbruk)

Til Odelstinget

BAKGRUNN

Det har i den senere tid blitt avdekket en rekke tilfeller av trygdemisbruk. Avsløringene viser at trygdemisbruket har pågått over lang tid og omfatter store beløp. Trygdemisbruk representerer en sterk trussel mot velferdssamfunnet, både i form av at penger som skal gå til dem som har behov for hjelp, blir svindlet, men aller mest i forhold til at dette svekker folkets tillit til at de midler vi i fellesskap betaler inn til velferden, skal nå de menneskene som har behov for hjelp. Likeså representerer trygdemisbruk en trussel mot dem som rettmessig er mottagere av velferdsytelser, idet muligheten for mistenkeligjøring av disse blir større.

Avsløringer av omfattende trygdemisbruk viser at kontrollmekanismen i trygdesystemet er mangelfullt, og påkaller endringer som gjør kontrollen bedre. Regjeringen Bondevik II la i Ot.prp. nr. 60 (2001-2002) frem forslag til flere skjerpinger i lovverket for å kunne avdekke trygdemisbruk. Et av de forslagene som ble fremmet, omhandlet adgang til å informere den daværende trygdeetaten - nå NAV (Arbeids- og velferdsetaten) - om mistenkt trygdemisbruk av eget tiltak, og uten hinder av taushetsplikt. Adgangen skulle gis til personer eller institusjoner som kunne pålegges informasjonsplikt etter folketrygdloven § 21-4. Begrunnelsen Sosialdepartementet ga for forslag til lovendring, var:

"Etter gjeldende bestemmelser kan trygdeetaten bare få tilgang til taushetsbelagte opplysninger etter pålegg som må ha sin grunn i behandlingen av en konkret sak. Departementet understreker at trygdeetaten er pålagt en streng taushetsplikt og er vant til å håndtere sensitive opplysninger, og mener det således ikke er noen grunn til å tro at opplysningene kommer i urette hender. Departementet understreker videre at ingen pålegges å gi informasjon, og at det ikke knyttes noen sanksjoner til det å unnlate å gi informasjon. Etter mønster av finansieringsvirksomhetsloven § 2-17 sjuende ledd foreslås det at personer og institusjoner som gir informasjon etter bestemmelsen, ikke skal kunne trekkes til ansvar."

Under stortingsbehandlingen fikk dette forslaget ikke flertall. Den senere tids avsløringer om trygdemisbruk viser imidlertid at det til tross for skjerpinger av lovverket gjennom behandlingen av Ot.prp. nr. 60 (2001-2002), fremdeles er mangelfulle kontrollmuligheter for å avdekke trygdemisbruk. For å bedre kontrollmuligheten, og med det styrke tilliten til velferdssystemet, er det behov for å ta opp dette spørsmålet på ny.

En endring av folketrygdloven § 21-4, i tråd med intensjonene i Ot.prp. nr. 60 (2001-2002), vil ikke gi informasjonsplikt, men informasjonsrett. Det bør søkes å legge til rette for lik praksis når det gjelder bruk av denne muligheten til å gi NAV informasjon ved velbegrunnet mistanke om trygdemisbruk. Det bør videre utarbeides klare retningslinjer for hvilke typer informasjon og i hvilke saker det kan være aktuelt for disse institusjonene og personene å benytte seg av sin mulighet til å informere.

Det forutsettes at det ikke skal meldes fra til det lokale trygdekontoret, men til fylkestyngdekontorene og trygdemisbruksteamene. Behovet for en innføring av en informasjonsrett er nødvendig, selv om finansinstitusjoner har informasjonsplikt overfor politiet/Økokrim. Denne plikten er bare begrenset til informasjon om transaksjoner som har tilknytning til ut-

bytte av en straffbar handling som har en strafferamme på mer enn seks måneder. I tillegg må Økokrim i dag "åpne sak" før opplysninger kan utleveres av trygdeetaten. En lovendring skal likevel ikke endre rollene i kontrollapparatet. NAV skal først og fremst avsløre/identifisere trygdemisbruk, mens det deretter er politiets oppgave å etterforske saken.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Vedtak til lov

om endring i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven).

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endring:

§ 21-4 fjerde ledd skal lyde:

De som blir pålagt å gi opplysninger, erklæringer og uttalelser, plikter å gjøre dette uten ugrunnet opphold og uten hinder av taushetsplikt. *Personer og institusjoner som kan pålegges å gi opplysninger, kan av eget tiltak og uten hinder av taushetsplikten informere trygdeetaten ved mistanke om uberettiget tilegnelse av trygdemidler. En institusjon eller person som i god tro har gitt trygdeetaten opplysninger med hjemmel i andre punktum, kan ikke trekkes til ansvar.*

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

10. mai 2007